

د ۲۰۱۸ کال د ټاکنو تاوتریخوالی - د طالبانو له خوا د پارلماني ټاکنو د ګډوډولو کمپاین او پر ملکي وګړو یې اغیزی

کابل، د ۲۰۱۸ کال د نوامبر ۶ مه - یو ځانګړی رپوټ چې نن په افغانستان کې د ملګرو ملتونو د مرستندويه پلاوي (یوناما) له لوري خپور شو، پر ملکيانو او ملکي اهدافو د بریدونو په ګډون د طالبانو له خوا د پارلماني ټاکنو د ګډوډولو د تاوتریخوالي او تهدیدونو قصدي کمپاین په ګوته کوي، چې په پایله کې د ټاکنو په ورځ زیات شمیر ملکي وګړي مړه او ټپیان شول.

د "۲۰۱۸ کال د ټاکنو تاوتریخوالی" رپوټ مستندي چې څرنګه د اکتوبر په ۲۰ نیټه او وروسته ورځې کله چې خنډول شوي ټاکنې تر سره شوي، یوناما ۴۳۵ ملکي مرګ ژوبله (۵۶ مړه او ۳۷۹ ټپیان) ثبت کړه. د ټاکنو اړوند تاوتریخوالي له امله ډیری ملکي مرګ ژوبله (۳۸۸) د اکتوبر په شلمه نیټه رامنځ ته شوه (۵۲ مړه او ۳۳۹ ټپیان). د تیرو څلور ټاکنو په پرتله چې په افغانستان کې تر سره شوي، دا شمیره ملکي وګړو ته تر ټولو ډلوری کچې زیان په ګوته کوي.

کومه مرګ ژوبله چې د ټاکنو اړوند تاوتریخوالي له امله په تیرو میاشتو کې د رایه ورکوونکو د نوم لیکنې او کمپاینونو په اوږدو کې رامنځ ته شوي، د ټاکنو اړوند د ملکي زیان دغه کچه په پرتلیز ډول د تیرو ټاکنو څخه خورا لوړه ده.

پر هغو ښوونځیو د بریدونو سربیره چې درایه ورکولو د مرکزونو په توګه ترې کار اخیستل کیده، دغه رپوټ د ډیری بریدونو په اړه چې د دولت ضد عناصرو له خوا، په ځانګړي ډول د طالبانو له خوا پر ملکيانو، ملکي موخو او ملکي میشتو سیمو د ټاکنو په اوږدو کې تر سره شول، ژوره اندیښنه څرګندوي. دغه بریدونه د توغندیو، لاسي بمونو، هاوانو او همدارنګه د تعبیه شویو چاودیدونکو توکو په کارولو سره په غیر مستقیمه توګه ترسره شوي، چې ټول یې بی توپیره زیانونه له ځان سره لري. غیر مستقیم بریدونه چې د رایه ورکولو مرکزونو او نور ملکي اهداف یې په نښه کړي، د ۳۸ سلنه مرګ ژوبلې لامل شوي او همدارنګه د غیر انتحاري ناچاوده توکو کارول، چې ډیری یې د رایه ورکولو مرکزونو ته څیرمه په ښوونځیو، کلینیکونو او جوماتونو کې ځای پرځای شوي، د ۲۳ سلنې مرګ ژوبلې لامل شوي.

د ځمکنیو جګړو پر مهال د دولت ضد عناصرو لخوا ملکيانو ته ۱۲ سلنه مرګ ژوبله اوبښتي ده.

په دې تاوتریخوالي کې له ۱۰۰ زیات ماشومان او له ۵۰ زیاتي ښځې (۲۳ ماشومان او ۲ ښځې وژل شوي) وژل یا ټپیان شوي دي.

دغه رپوټ همدارنګه سربیره پر برمه کولو د یو شمیر ګواښونو، وپړولو او ځوروني بیلګې روښانه کوي، چې له ټاکنو وړاندې د طالبانو له خوا تر سره شوي. دغه پېښې او د طالبانو له خوا د ټاکنو په اړه د یو لړ اعلامیو خپرول په ګډه د یو قصدي کمپاین ښکارندويي کوي، چې غوښتل یې د ټاکنو بهیر ګډوډ کړي او افغانان په ازاده توګه او له ویرې پرته په سیاسي بهیر کې له برخې اخیستنې څخه محروم کړي.

د طالبانو کړنو ډیری عام افغانان اړ کړل تر څو په سیاسي بهیر کې د خپل حق څخه د ګټې اخیستنې او له ګواښ سره د خپل ژوند مخ کولو ترمنځ پریکړه وکړي.

د نړیوالو بشري حقونو د قوانینو له مخې هر څوک حق لري چې په سیاسي چارو کې برخه واخلي، او له توپیر او همدارنګه د مخنیوي د موجه دلایلو له شتون پرته کولای شي رایه ورکړي او ځان کانديد کړي. د رایه ورکوونکو، کانديدانو او د ټاکنو د چارو اړوند کارکوونکو په ګډون ټول کسان حق لري، چې د ټاکنو په ټول بهیر کې له ویرې او تهدید څخه خوندي وي.

د پارلماني ټاکنو لپاره د نوم لیکنې په اوږدو کې د تاوتریخوالي په اړه د یوناما د معلوماتو ټولګه د ۲۰۱۸ کال د می د میاشتنې په ځانګړي رپوټ 'په افغانستان کې د ټاکنو اړوند امنیتي پېښو د لړۍ پیلیدل' کې شتون لري.

د می د میاشتنې او د نن ورځې رپوټ - دواړه یو شمیر سپارښتنې لري تر څو د ټاکنو په بهیر کې ملکيانو ته د زیانونو د کمولو هڅې ګړندی شي - په لاندني لینک کې د لاسرسي وړ دی:

<https://unama.unmissions.org/protection-of-civilians-reports>.

یوناما د افغانستان له خلکو او حکومت څخه سولې او ثبات ته د رسیدو لپاره ملاتړ کوي. د سیاسي ماموریت په توګه له خپل ماموریت سره سم، یوناما د شخړې مخنیوي او حل، د ونډې اخیستنې د زیاتیدو او ټولنیز یوالي او همدارنګه د سیمه ییزو همکاريو د پیاوړتیا ملاتړ کوي. دا ماموریت د اغیزمنې حکومتدارۍ ملاتړ کوي، ملي مالکیت او حساب ورکوونکو بنسټونو ته چې بشري حقونو ته د درناوي پر بنسټ جوړ شوي، ملاتړ کوي. یوناما د استقلالیت، بی پرې والي او یوالي د اصل په پام کې نیولو سره د دیپلماتیکو اقداماتو په ګډون د شخړو د زیاتیدو او پراخیدو دمخنیوي په موخه 'د ښه نیت چارې' او نور کلیدي خدمتونه برابروي. دا ماموریت د افغانانو پرمختګ او بشري لومړیتوبونو لپاره نړیوالې مرستې همغږي کوي.